

Discussiestuk op weg naar reactie op Aanvulling Bestuursakkoord en de instelling van een Overheidsdienst Groningen

Inleiding

Op maandag 9 februari jongstleden is door de akkoordpartijen een overeenkomst gesloten over aanvullende maatregelen op het akkoord van een jaar geleden. Kernelement van de aanvullende maatregelen betreft het instellen van een Overheidsdienst Groningen onder aansturing van een Nationaal Coördinator. De overeenkomst is maandag 9 februari naar buiten gegaan en gelijktijdig toegelicht door de vertegenwoordiger van de minister van Economische Zaken aan de Dialoogtafel.

In het document over de Overheidsdienst Groningen wordt de Dialoogtafel gevraagd om haar visie te geven op de afgesproken vormgeving en invulling van de publieke regie en de betekenis daarvan voor de Dialoogtafel zelf. Met het onderhavig document hopen de voorzitters de Tafel in staat te stellen aan die vraag tegemoet te komen.

Vooraf / Het proces

Allereerst moeten even het proces en de context geschetst worden. Het bestuursakkoord is, zoals in de terminologie ligt besloten, gesloten tussen de verschillende overheden; het Rijk, de provincie en de betrokken gemeenten. De NAM is zowel bij het oorspronkelijke akkoord als bij de aanvullende afspraken nauw betrokken geweest en heeft zich beide keren schriftelijk gecommitteerd aan de gemaakte afspraken. Wanneer het gaat over 'de akkoordpartijen' wordt bedoeld de overheidspartijen en de NAM.

Dat betekent dat vier van de veertien Tafelpartners onderling afspraken hebben gemaakt over het vervolg van de aanpak van de aardbevingsproblematiek.

Dat leidt tot een aantal conclusies:

1. We stellen vast dat de totstandkoming van de akkoordafspraken gebeurd is volgens 'de klassieke' aanpak. De overheden hebben een besluit genomen en vervolgens vrij gegeven voor reacties en commentaar.
2. Er is dus niet gekozen voor de aanpak die de Dialoogtafel voor staat; namelijk, uit "Aan Tafel!":

"We gaan er daarbij van uit dat de Dialoogtafel leidt tot nieuwe onderlinge verhoudingen. De Dialoogtafel staat een heel nieuwe aanpak voor, deze houdt in dat aan de voorkant van besluitvormingsprocessen de Dialoogtafel een betekenisvolle rol krijgt. Bewoners en bedrijven worden betrokken bij de planontwikkeling en de voorgenomen besluiten. De horizontaal georganiseerde samenleving wordt zo verbonden met het verticale bestuur."

3. Dat betekent dat een reactie van de Dialoogtafel *in zijn geheel* op de gemaakte overeenkomst ongeloofwaardig is: immers een deel van de Tafel is zelf verantwoordelijk voor die overeenkomst. De lijn van de reactie zal dus logischerwijs moeten komen van de overige, niet bij het akkoord betrokken deelnemers (anders keurt de slager immers zijn eigen vlees). Vanuit die invalshoek is dit document geschreven, zodat de Tafel onderbouwd kan reageren. Dit is overigens helemaal consistent met de wijze waarop de Tafel in de akkoordstukken wordt gepositioneerd. Daar is herhaaldelijk sprake van *het betrekken van akkoordpartijen, NAM en de*

Dialogtafel. Kennelijk wordt dan ook expliciet bedoeld op de Tafel als niet zijnde de akkoordpartijen of NAM.

4. Weliswaar hebben de voorzitters van de Dialogtafel een vertrouwelijke concepttekst gezien waar zij op het onderdeel van de Dialogtafel konden reageren. Dat is gebeurd en de tekst is daarop aangepast. Er was geen ruimte om dit met andere Tafelleden te bespreken, noch om over de hele breedte van de aanvullende afspraken inhoudelijk te reageren. In de consultatie hebben de voorzitters er op aangedrongen klare wijn te schenken over de beoogde verhouding met de Tafel. Ook hebben de voorzitters nog een brief aan de akkoordpartijen gestuurd met het verzoek de Tafel vroegtijdig te betrekken bij de totstandkoming van nieuwe afspraken. Deze brief en de reactie van de voorzitters op het conceptadvies gaan als bijlagen hierbij (bijlage 1 & 2).

Deze conclusies leiden tot de eerste reactie op de aanvulling bestuursakkoord.

Reactie 1: Het akkoord is niet in een open dialoog met de Dialogtafel tot stand gekomen. Voor het succesvol kunnen opereren van een Rijksdienst is aansluiting bij de Groningse samenleving onontbeerlijk. Wij pleiten er dan ook voor om bij de verdere uitwerking van de voorgenomen maatregelen nauw samen te werken met de Dialogtafel. En vervolgens op onderdelen van het aanvullend akkoord nadrukkelijk de Groningse bevolking actief te betrekken samen met de Tafel.

Reactie algemeen

De kern van de aanvulling bestuursakkoord is het expliciet vorm geven van de eigen verantwoordelijkheid voor de aardbevingsproblematiek door het Rijk. Het Rijk was al, is en blijft verantwoordelijk voor de aardgaswinning en alle consequenties die daarbij horen. Dat is op zichzelf niet nieuw. Nieuw is dat het Rijk deze verantwoordelijkheid niet langer systematisch bij de NAM neerlegt maar nu zelf invulling gaat geven aan het oplossen en beheersen van de ongewenste effecten van de gaswinning.

Deze effecten blijken inmiddels zo omvangrijk en ingrijpend voor het hele winningsgebied dat het niet langer houdbaar is om een private partij de regie daar op te laten houden. Dat het Rijk nu doordrongen is van de ernst, omvang en urgentie van de problematiek en het tot haar taak rekent om deze problematiek aan te pakken is pure winst. Wij juichen deze trendbreuk toe!

De vorming van een overheidsdienst is ook om een andere reden van belang. Het maakt de weg vrij voor een programmatische aanpak van de versterking van de regio. Tot dusver lag de focus van de versterking op de objecten zelf, per gebouw wordt gekeken wat er moet gebeuren om het te herstellen, te verstevigen en te verduurzamen. Dat moet nog steeds ook gebeuren maar gezien het massale karakter van de opgave dreigt veel verloren te gaan wanneer dit niet meer vanuit een herstructureringsopgave benaderd gaat worden. Een samenhangende, bovengemeentelijke gebiedsvisie kan ervoor zorgen dat niet alleen alle afzonderlijke gebouwen maar ook het hele gebied sterker uit de problematiek komt. Daarbij kunnen fysieke maatregelen nadrukkelijk in samenhang met investeringen op het terrein van economie en leefbaarheid worden genomen, rekening houdend met eisen van duurzaamheid. Ook dat is winst.

Naast het instellen van een Overheidsdienst Groningen bevat de aanvulling op het bestuursakkoord ook een aantal andere afspraken. Hoewel de Dialoogtafel “*met het oog op het gewenste herstel van vertrouwen*” nadrukkelijk is uitgenodigd om haar visie te geven op de afgesproken vormgeving en invulling van de publieke regie, hebben wij de ruimte en vrijheid genomen om ook een reactie op de afspraken in de aanvulling bestuursakkoord te geven. Beide volgen hieronder. We beginnen per onderdeel steeds met een korte analyse en interpretatie en geven vervolgens beknopt een reactie, zodat de Tafel zich een mening kan vormen

Inrichting van de Rijksdienst Groningen

Analyse: Het eerste wat opvalt is dat de Rijksdienst in de stukken aanvulling bestuursakkoord en de bijlage over de inrichting publiek spoor geen Rijksdienst heet maar een *Overheidsdienst*. Dit is een figuur die wij niet kennen. In het huis van Thorbecke is – behalve bij gemeenschappelijke regelingen - altijd één overheidslaag verantwoordelijk, geen twee, laat staan drie. Wat is een Overheidsdienst? In het onderhavig geval wordt het geformuleerd als een *deels gedeconcentreerde overheidsdienst onder rijksverantwoordelijkheid met een interbestuurlijk deel in de regio en een interdepartementaal deel in Den Haag*. Wij begrijpen hieruit dat de publieke regie uiteen valt in twee onderdelen, een interdepartementaal deel in Den Haag en een interbestuurlijk deel in de regio. Beide komen onder aansturing van de Nationaal Coördinator. Wel wordt gesteld dat de programmadirectie zich zowel moet verantwoorden richting betrokken bewindslieden als in de richting van de provinciale - en gemeentelijke bestuurders. Hoe (de invulling en verantwoording van) het interbestuurlijke deel vorm moet krijgen moet waarschijnlijk verder uitgewerkt worden.

Reactie 2: Het is begrijpelijk dat gezocht wordt naar een goede balans tussen de behoefte aan rijksverantwoordelijkheid en de noodzakelijke regionale inbedding. Echter, het opknippen van de centrale, publieke regie in twee onderdelen kent in onze ogen een groot afbreukrisico. Het kan niet zo zijn dat bij het niet functioneren van de centrale regie de beide onderdelen zich kunnen verschuilen achter de ander. Hoe wordt ervoor gezorgd dat de minister onverkort verantwoordelijk gesteld kan worden voor het functioneren van de gehele overheidsdienst? En hoe wordt voorkomen dat bij spanningen tussen stad/regio, regio/provincie of stad/provincie de bal wordt rondgespeeld? De keuze was toch dat er een krachtige, eenduidige rijksregie in de regio zou komen? Het voorliggend concept voorziet in een hybride constructie van Haagse coördinatie en regionale medebetrokkenheid. Voor de bevolking is een Nationaal coördinator al een extra instituut, die moet dan tenminste met één mond kunnen spreken. Het is de vraag of daar in voldoende mate in is voorzien. Hoe wordt het interbestuurlijk deel ingevuld en hoe wordt er voor gezorgd dat de verantwoordelijkheid voor de regie eenduidig berust bij de minister? Kortom: is dit de optimale keuze voor een heldere, transparante en slagvaardige organisatievorm?

Veiligheid en normering bouwkundig versterken

Analyse: Veiligheid is het allerbelangrijkste thema voor de inwoners van het gebied. Om daar uitspraken over te kunnen doen zijn risicoanalyses en normeringen nodig. Op het eerste wachten we nog steeds (!) en het tweede is voorlopig afgerond en geland in een NPR. De stuurgroep Impact Assessment NPR heeft hierover een advies uitgebracht aan de minister. De Tafel heeft nog geen kennis genomen van het rapport, we zullen dit zo snel mogelijk agenderen. Uit de akkoordafspraken lezen we in elk geval:

“Bij bestaande bouw adviseert de stuurgroep om als voorlopig uitgangspunt te hanteren een beving met ernstige gevolgen van eens in de 10.000 jaar, en 50% van de normen die in het vervolg voor nieuwbouw zullen worden gehanteerd. De partijen in Groningen hebben kennis genomen van het advies van de stuurgroep.”

Reactie 3: Is wel volstrekt duidelijk wat hier eigenlijk staat? De Tafel kan overwegen de voorzitter van de stuurgroep uit te nodigen voor een toelichting op het uitgebrachte advies. De partijen aan Tafel zullen niet alleen kennis kunnen nemen van dit advies maar er ook een opvatting over moeten formuleren. Kan er op worden gerekend dat de akkoordpartijen over de risicoanalyse en de veiligheidsnormen aan Tafel op consensus gericht overleg zullen voeren? Juist bij deze onderwerpen moet de Tafel haar beoogde rol kunnen vervullen.

Garantstellingsfonds achterstallig onderhoud

Analyse: We zeiden eerder dat de kern en de winst van de afspraken zit in de instelling van een Nationaal Coördinator maar de grootste, directe winst voor de bewoners in het gebied zit misschien wel in deze voorgestelde maatregel. Eindelijk is er een begin van een oplossing voor alle slepende schadekwesies waarbij achterstallig onderhoud een rol speelt.

Reactie 4: De regeling moet nog verder worden uitgewerkt maar is al behoorlijk concreet opgeschreven en oogt op hoofdlijnen heel redelijk. Belangrijkste vraag is natuurlijk of dit in de praktijk een reële, werkbare situatie oplevert. Expliciet wordt hier aangegeven dat de Dialoogtafel betrokken wordt bij verdere uitwerking. Wij zullen daarvoor ook advies inwinnen, bijvoorbeeld bij onze begeleidingscommissie Woningmarktonderzoek waar alle relevante, regionale stakeholders op dit terrein aan deelnemen.

Meerkosten nieuwbouw en verbouw

Analyse: In essentie wordt hier een nieuwe regeling aangekondigd die op 1 september van kracht moet gaan. Er wordt een aantal uitgangspunten genoemd voor die nieuwe regeling.

Reactie 5: Het staat wat impliciet in de tekst maar onze conclusie is dat waar nu nog de NAM de regeling beheert, dit vanaf 1 september een regeling van de Nationaal Coördinator wordt. Dat is een goede zaak. We gaan ervan uit dat de nieuwe regeling in overleg met de Dialoogtafel tot stand komt.

Analyse: Kennelijk is nu de huidige NAM-regeling niet langer louter een ‘stimuleringsfonds’ maar wel degelijk een meerkosten *vergoedings*regeling. De Tafel had hier al vaker op aangedrongen maar tot dusver stond de NAM op het standpunt dat de 10 miljoen euro bedoeld was voor het stimuleren van innovatieve bouwmethodes en niet als vergoedingsregeling ingezet kon worden.

Reactie 6: Er mag – ter voorkoming van rechtsongelijkheid - van worden uitgegaan dat dit met terugwerkende kracht gaat gelden en dat de regeling per direct conform aangepast gaat worden.

Woningmarkt

Analyse: In de aanvulling op het bestuursakkoord worden op het punt van de woningmarkt drie belangrijke uitspraken gedaan:

1. Een aanbod voor eventuele compensatie waardedaling wordt in het verkoopproces naar voren gehaald. Niet pas ná verkoop, maar voorin het proces krijgen particulieren inzicht in de eventuele compensatie, waardoor zij een betere afweging kunnen maken.
2. Voor het eerst is sprake van een eventuele opkoopregeling. Het zijn nog maar bijzinnen maar het staat er wel.
3. Er wordt onderzocht of er nog andere dan deze twee maatregelen nodig zijn. Doel moet natuurlijk zijn dat de verkoopbaarheid van woningen in het gebied wordt verbeterd, de woningmarkt moet zoveel mogelijk (minimaal) op hetzelfde niveau functioneren als elders.

Reactie 7: Het naar voren halen van het vaststellen van een eventuele waardedalingcompensatie is een gunstige afspraak, voor de huiseigenaren en voor de woningmarkt in het gebied. Dat er serieus werk gemaakt gaat worden van een opkoopregeling is intussen onvermijdelijk. Zonder ervan uit te gaan dat hier massaal gebruik van zal worden gemaakt is alleen het feit dat de mogelijkheid er is, een belangrijke (ook psychologische) factor, wie echt weg wil moet weg kunnen. Dat gekeken gaat worden naar andere mogelijke interventies in de woningmarkt is een waardevolle afspraak. Niet voor niets heeft de Dialoogtafel eind vorig jaar al besloten tot een aanvullend en onafhankelijk onderzoek naar de woningmarkt.

Gezien de grote inzet van de Dialoogtafel bij dit onderwerp is het vanzelfsprekend dat de Tafel betrokken blijft. Dat geldt des te meer omdat de Dialoogtafel al - op initiatief van de provincie - vorig najaar heeft besloten tot het uitvoeren van een eigen, kwalitatief en onafhankelijk onderzoek naar de woningmarkt. Dit besluit is tot stand gekomen uit de behoefte aan een meer kwalitatieve analyse van de specifieke woningmarktsituatie, naast de statistische onderzoeken die in opdracht van EZ worden uitgevoerd. Vanuit het Herstel van Vertrouwen-denken werd bovendien gehecht aan een onafhankelijk onderzoek, onafhankelijk van de (financieel) belanghebbenden, namelijk NAM en EZ. In plaats daarvan zou de Dialoogtafel als opdrachtgever fungeren.

Inmiddels is het onderzoek in gang gezet. Er is, onder voorzitterschap van de burgemeester van Slochteren, een begeleidingscommissie samengesteld met betrokken expertise uit de regio en die functioneert inmiddels. Het onderzoek wordt uitgevoerd door de hoogleraren 5.1.2e, de opzet en aanpak van het onderzoek wordt met de begeleidingscommissie op dit moment verder uitgewerkt.

Parallel aan het opstarten van het onderzoek is een nieuwe discussie ontstaan over de financiering. EZ is van mening dat zij alleen onder voorwaarden kan meefinancieren. Als belangrijkste voorwaarde is genoemd het schrappen van de onderzoeksvraag naar de 'parameters voor een faire compensatieregeling'. Voor de Dialoogtafel is dit nou juist een van de kernvragen. Afsproken werd (in de stuurgroep en aan de Dialoogtafel) dat deze vraag, in afwachting van de tot dan toe bij de Tafel niet bekende afspraken in het bestuursakkoord, gehandhaafd zou worden. Mocht blijken dat de in het aanvullend akkoord gemaakte afspraken deze onderzoeksvraag overbodig zou maken, dan zou deze alsnog worden geschrapt.

Inmiddels zijn de afspraken bekend en hierboven verwoord. Hoewel er een flinke verbeterstap is gezet in de timing van de regeling wordt over de regeling zélf geen enkele uitspraak gedaan. Ook de verificatiecommissie die in opdracht van de NAM de huidige regeling heeft doorgelicht heeft geen inhoudelijke analyse opgeleverd van die regeling. Het betrof een puur technische toets: is de gehanteerde methode een goede methode.

Reactie 8: Voor de Tafel blijft de onderzoeksvraag: ‘wat is nou een redelijke en reële compensatieregeling?’ een relevante vraag. Wij willen deze vraag dus handhaven in het onderzoek.

Wij gaan ervan uit dat de Nationaal Coördinator niet een vergelijkbaar onderzoek naast het reeds opgestarte onderzoek zal neer zetten maar dat eventuele aanvullende vragen in het onderzoek meegenomen kunnen worden. Het onderzoek is zo opgezet dat het ook voorziet in een monitorfunctie, deze monitorfunctie zou belegd kunnen worden bij de Nationaal Coördinator.

Waardevermeerdering

Analyse: Hier worden uitspraken gedaan over het werkingsgebied van de (tijdelijke) regeling. Met terugwerkende kracht worden twee gemeenten toegevoegd aan het toepassingsbereik van de tijdelijke regeling en voor de definitieve regeling wordt mogelijk een nieuwe contourenkaart gehanteerd. Daarnaast wordt in de richting van een definitieve regeling een voorschot genomen op het ‘verbeteren van de evenredigheid tussen geleden schade en het beschikbare bedrag’. De Tafel wordt hierover geconsulteerd.

Reactie 9: De waardevermeerderingsregeling vindt zijn oorsprong in het rapport van de commissie Meijer en is in het oorspronkelijke akkoord vorig jaar opgenomen, waarbij de uitwerking werd belegd bij de Dialoogtafel. De Dialoogtafel heeft een tijdelijke regeling ontworpen en -omdat de Tafel geen bestuursorgaan is- de formalisering en uitvoering in handen gesteld van de provincie. Een werkgroep van de Dialoogtafel was in de eindfase van het ontwerp van een definitieve regeling. In de aanvulling bestuursakkoord wordt voorgesorteerd op besluitvorming door de Nationaal Coördinator na *consultatie* van de Dialoogtafel. Dit lijkt een andere rolinvulling voor de Tafel. De Tafel gaat ervan uit dat, zolang daar geen andere afspraken met de Tafel over gemaakt zijn, de oorspronkelijke rol gehandhaafd blijft.

Reactie 10: Uitgangspunt van de Tafel is steeds geweest dat iedereen met erkende bevingsschade in aanmerking moet komen voor de regeling. Uitbreiding van het gebied met de genoemde twee gemeenten is een goede stap. Straks overstappen op een werkingsgebied op basis van een contourenkaart kan aan het uitgangspunt nog verder tegemoet komen. Overbodig om te stellen dat het resultaat nooit kan zijn dat (delen van) de nu elf gemeenten er dan buiten gaan vallen.

Reactie 11: Het *“verbeteren van de evenredigheid tussen geleden schade en het beschikbare bedrag voor waardevermeerdering”* roept vragen op. Niemand kan tegen verbeteren zijn maar verbeteren voor wie? Kan het zijn dat door het aanpassen van het in de tijdelijke regeling gehanteerde systeem sommige bewoners ook nadelig getroffen kunnen worden? Aan Tafel is afgesproken dat de definitieve regeling voor geen enkele bewoner nadeliger mag uitvallen dan de tijdelijke regeling.

Schadeherstel

Analyse: Schadeherstel is een van de belangrijkste onderwerpen aan de Dialoogtafel.

Teleurstellend was dan ook dat in de aanvulling bestuursakkoord geen expliciete nadere afspraken over het substantieel verbeteren van het schadeherstel staan.

In de bijlage over de instelling, werking en taken van de Rijksdienst komen we wel iets tegen over schadeherstel, ondergebracht in het takenpakket. Onder het kopje 'uitvoering' staat als taak voor de dienst: *"publiek casemanagement: ontzorgen van bewoners, vanuit de publieke verantwoordelijkheid, complementair aan de casemanagers van CVW (te denken valt aan individuele gevallen waarbij sprake is complexe schade). Ook is publiek casemanagement aan de orde in die gevallen waar publieke belangen aan de orde zijn, bijvoorbeeld de zorg voor monumenten. Vanuit publiek casemanagement kunnen faciliteiten worden toegewezen zoals bijvoorbeeld een bouwbegeleider."*

Onder het kopje 'Beleidsinzet in relatie tot gemeenten en provincie' lezen we dat de Rijksdienst de taak heeft *voorbereiding/ontwikkeling van beleidskaders en spelregels voor de afhandeling van complexe gevallen (door het CVW).*

Reactie 12: Kortom, het blijft onduidelijk. Wat wordt nu precies de rol van de Rijksdienst bij de afhandeling van schade? Komen er 'publieke grondtroepen' die al het casemanagement van complexe gevallen gaan overnemen? Of alleen maar een specifiek deel daarvan? Of bepaalt het publiek orgaan de kaders en beleidsregels? Hoe borgen we dat de rest van de schades anders en beter wordt afgehandeld? De schadeafhandeling is dringend toe aan een radicale keuze: de volledige schadeafhandeling moet zo snel mogelijk onder publieke regie worden ondergebracht. De NAM moet hier in elke vorm van (contract)sturing tussenuit.

Reactie 13: Ook al omdat de versterkingsprogramma's en de waardevermeerdering vanuit de publieke regie aangestuurd zullen worden (dat nemen wij tenminste aan) en de samenhang met schadeherstel wel gewaarborgd moet worden, dienen nu de voorwaarden voor die samenhangende aanpak te worden geschapen. Deze zogenoemde Drieslag is vanaf de eerste vergadering van de Tafel een speerpunt geweest.

Reactie 14: Wij dringen er op aan om bij elke mate en vorm van publiek casemanagement, bij de uitwerking en inrichting daarvan het door de Dialoogtafel ontworpen Programma van Eisen voor schadeherstel te betrekken.

Reactie 15: In de stukken wordt gerefereerd aan complexe schadegevallen van het CVW. Het CVW is net van start en heeft nog nauwelijks complexe gevallen. De pijn zit nu in hoge mate bij de (complexe) gevallen die nog in beheer zijn bij de NAM. Wat gebeurt er met die cases? Wat ons betreft gaan in ieder geval alle 600 gevallen die de NAM momenteel al meer dan 12 maanden onder zich heeft zo snel mogelijk over naar publiek casemanagement. Het kan niet zo zijn dat de groep die momenteel het zwaarst bekneld zit op geen enkele manier geholpen is met de aanvulling bestuursakkoord.

Reactie 16: Een knellend punt is op dit moment de wijze waarop de NAM de contraexpertise heeft ingericht. Er bereiken ons in toenemende mate klachten van bewoners en van bureaus die deze contraexpertises moeten uitvoeren. Een adequate interventie in dit proces zou op korte termijn veel verlichting kunnen brengen bij een flink aantal complexe gevallen. Overigens heeft het CVW nog helemaal geen procedure gepubliceerd voor eventuele

contraexpertise, ook daar dringt de tijd om helderheid te verschaffen over de wijze waarop contraexpertise wordt aangeboden.

Samengevat: De Nationaal Coördinator zal een stevig, integraal plan van aanpak moeten maken om het totaal van schadeafhandeling kwalitatief en kwantitatief te verbeteren.

Versterkingsprogramma

Analyse: Naast schadeherstel is dit het andere zware onderwerp van de Dialoogtafel. Opmerkelijk genoeg staat ook over dit onderwerp nergens een expliciete uitspraak in de vastgestelde stukken uit de aanvulling bestuursakkoord. Alles ademt een volledig initiatief en regie van de Rijksdienst op het versterkingsprogramma maar het staat nergens duidelijk geformuleerd. Wie wordt nu precies waarvoor verantwoordelijk?

Bij de omschrijving van rol en taken Rijksdienst staat wel: *het (laten) ontwikkelen van integrale programma's en de bekostiging daarvan en, gehoord hebbende de provincie en gemeenten en na consultatie van uitvoeringsorganisaties als CVW, NAM en corporaties, het ter besluitvorming voorleggen hiervan aan de betrokken ministers.* Kunnen we ervan uitgaan dat met integrale programma's hier bedoeld wordt op de versterkingsprogramma's.

Reactie 17: Het zou de duidelijkheid ten goede komen wanneer zo snel mogelijk expliciet geformuleerd wordt dat niet langer de NAM maar de Nationaal Coördinator het initiatief en de regie heeft over het volledig versterkingsprogramma met betrokkenheid van de Dialoogtafel.

Reactie 18: In het vorig akkoord en ook in latere overleggen is steeds afgesproken dat de Dialoogtafel betrokken wordt bij de formulering van uitgangspunten en prioritering die bij het versterkingsprogramma worden gehanteerd. De Tafel gaat ervan uit dat deze afspraken onverminderd van kracht zijn.

Arbitrage

Analyse: In het takenpakket van de rijksdienst zien we onder het kopje 'Beleidsinzet in relatie tot gemeenten en provincie' ook de taak: *voorbereiding van de nieuwe vormgeving van mediation en arbitrage/geschilbeslechting, zodat stroomlijning plaatsvindt en eenduidigheid ontstaat (...) daarbij treedt de publieke regieorganisatie op als 'loket' voor verzoeken/vragen van alle partijen die vervolgens worden behandeld door specifieke 'Kamers'.*

De Dialoogtafel heeft over het onderwerp arbitrage de minister op 17 november vorig jaar een brief gestuurd. Deze (overigens tot op de dag van vandaag onbeantwoorde) brief is bijgevoegd als bijlage 3.

Reactie 19: Het is logisch dat hier eerst een uitwerking op moet plaatsvinden. Op voorhand twee opmerkingen:

1. Op het moment dat de rijksdienst in eerste aanleg bij de afdoening van schadegevallen betrokken is, ligt het niet voor de hand de arbitragemogelijkheden binnen diezelfde dienst te beleggen.
2. Bij de genoemde stroomlijning moet ook de rol van de Onafhankelijk Raadsman en de commissie Bijzondere Situaties worden betrokken.

Gebiedsindeling

Analyse: Verspreid door de aanvulling bestuursakkoord komen we verschillende benaderingswijzen voor de gebiedsafbakening tegen. In het vorig akkoord was het uitgangspunt qua werkingsgebied de negen bij het akkoord betrokken gemeenten. Toen al ontstond verwarring rond gemeente De Marne. De Marne is één van de negen ondertekenaars maar valt bijvoorbeeld buiten de boot bij de compensatieregeling waardedaling.

Intussen worden in de aanvulling bestuursakkoord voor een aantal regelingen ook expliciet Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde toegevoegd. Met de stad Groningen zijn aparte bestuurlijke afspraken gemaakt. Betekent dat ook dat inwoners van de stad hun eigen regelingen krijgen?

Bij de paragraaf over normering bouwkundig versterken wordt niet gesproken over een gebiedsafbakening. Voor welk gebied geldt de NPR-norm? Ook bij het garantstellingsfonds wordt niet gesproken over een gebiedsafbakening. In de paragraaf over *Meerkosten nieuwbouw en verbouw* wordt gesteld dat de huidige regeling voorlopig voor de negen gemeenten van kracht blijft en dat mogelijk na 1 september met een nieuwe pga-contourenkaart gewerkt gaat worden. In de paragraaf *Woningmarkt* wordt vervolgens weer helemaal niet gesproken over een gebiedsindeling. Voor welk gebied is de (aangepaste) waardedalingsregeling van toepassing? Wordt deze nu uitgebreid met De Marne?

Hoogezand-Sappemeer? Menterwolde? Groningen? Welk gebied wordt meegenomen in het woningmarktonderzoek en de daarop volgende monitor? Geldt er een gebiedsafbakening voor de *Schadeloosstelling*? We mogen aannemen van niet.

Welke gemeenten zijn betrokken bij de *Inrichting publiek spoor*? Zijn ook de gemeenten Groningen, Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer (al dan niet met specifieke afspraken) onderdeel van dit publieke spoor, inclusief programmatische aanpak? En vallen zij straks ook allemaal onverkort onder het werkgebied van de Nationaal Coördinator?

In de paragraaf *Waardevermeerdering en bijzondere gevallen* wordt expliciet gesteld dat de inwoners van Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer met terugwerkende kracht van deze regelingen gebruik kunnen maken. Ook hier wordt aangekondigd dat per 1 september mogelijk de nieuwe pga-contourenkaart als uitgangspunt wordt gehanteerd. Die bewoners die dan voor het eerst binnen het gebied komen te vallen zullen dan ook met terugwerkende kracht aanspraak kunnen maken. Dit impliceert dat het omgekeerde – dat bij de nieuwe gebiedsafbakening conform pga-contourenkaart bewoners ineens buiten de regeling vallen - wordt uitgesloten.

Reactie 20: Het hoeft geen betoog dat een heldere gebiedsafbakening voor alle regelingen voor de hand ligt. Het rechte trekken van de bestaande verschillende gebiedsindelingen door een contourenkaart lijkt een redelijk uitgangspunt. Afwijken kan alleen wanneer dit legitiem en herkenbaar voor inwoners kan worden onderbouwd. Gegeven de aanvulling op het akkoord is het aan de Nationaal Coördinator hierover met een eenduidig voorstel te komen dat aan de Dialoogtafel besproken kan worden. Het is van belang dat de kwartiermaker deze taak duidelijk benoemt.

